

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Cap. 9. De impedimento voti & ordinis sacri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

debitum. Nam cum dubitet de firmitate, censetur tali petitione, quantum in se est, velle contrahere. Respondeo Secundo: Si verò solum reddat debitum affectu maritali, vel si solum reddat affectu fornicario, vel solum ne fraudet coniugem in isto matrimonio, nõ fiet validum matrimonium. Fiet autem validum matrimonium, si ita reddat debitum, vt velit contrahere. Ita Siluester V. Matrimonium 8. q. 3. Et videtur posse intelligi ex Cap. Inquisitioni. De sententia excommunicationis.

DVBIVM III.

Vtrum serui possint contrahere iugis dominis?

Respondeo: Seruos posse contrahere iugis dominis. Patet Cap. 11. De coniugio seruorum, vbi id expresse habetur. Et Can. Omnibus 29. q. 2. Ratio est: quia contrahere matrimonium est iuris naturæ: nam quisque à natura ius habet contrahendi matrimonij, & conseruandi naturam humanam: seruitus autem iurè gentium introducta est, quod ius non debet euertere ius naturale. Adde, quod carere matrimonio, pertinet ad statum perfectionis, ad quæ nemo iniurè compelli potest.

Petes Primò: An seruus contrahens cum libera efficiatur liber?

Respondeo: Non fieri liberum, nisi in quibusdã casibus. Primò, Si dominus tradat ipsum vxori libera ignoranti eius seruitutem, nec illi eam indicet, tunc enim fit liber: si tamen ipsa sciat eius seruitutem, ipse non efficiatur liber. Secundò, Si domino sciante, nec contradicente, seruus contrahat cum libera, quam dominus scit ignorare esse eius conditionis seruilis. Tertio, Si dominus seruo dotem constituat ad matrimonium ineundum, efficiatur ipse liber, etiamsi contrahat cum libera sciante eius conditionem seruillem. Vide Couar. 2. p. de Sponsalibus cap. 3. §. 7.

Petes Secundò: An matrimonium in istis casibus sit validum, si liber ignoret alterius seruitutem?

Respondeo: Validum esse matrimonium. Ita docet Glossa in Cap. finale, De coniugio seruorum. Panormit. & alij DD. ibidem. Siluester V. Matrimonium 8. q. 2. n. 5. Soto dist. 35. a. 2. Et ratio est: quia seruus ille in eo instanti in quo contrahit, iam est liber ex dispositione iuris, ac proinde non amplius subest impedimentum. Dices: Contractus est causa cur fiat liber: ergo prior est contractus, quam habitas contrahendi in seruo; & consequenter contractus erit nullus. Respondeo: Contractus est prior libertate in genere causæ efficientis; sed in genere causæ materialis libertas est prior matrimonio: sicut in rebus naturalibus illustratio æris in genere causæ efficientis prior est de pulsione tenebrarum; sed in ordine causæ materialis prior est depulsio tenebrarum, quam illustratio æris.

Petes Tertio: An dominus possit seruum, qui contraxit matrimonium, vendere in alienã prouinciã?

Respondeo: Communis sententia Doctorum est, quando consensu domini factum est matrimonium, seruum non posse in longinquas oras distrahi, quod vxor commodè sequi non possit. Si autè sine consensu domini factum sit, quidam dicunt dominum posse illum vendere in quauis loca. Ita Nauar. c. 22. n. 32. Sed hoc non videtur absolutè verum: Nã est contra charitatem virum ab vxore diuellere. Ita D. Thom. q. 52. a. 2. ad 4. vbi dicit cogendum dominum ac ita diuendat seruum. Et D. Antoninus

3. p. tit. 1. c. 3. Soto d. 35. a. 1. In vno tamen casu sententia Nauarri teneri potest: nempe, si dominus esset in maxima aliqua necessitate constitutus, cui non posset aliter occurrere, nisi ita vendendo seruum. Et tunc vxor teneretur eum sequi.

Petes Quarto: An hoc impedimentum seruilis conditionis sit Iuris natura, an Ecclesiastici?

Respondeo: Hoc impedimentum non esse Iuris nature, sicut est error personæ; sed Ecclesiastici. Ita communiter DD. D. Thomas d. 36. a. 1. q. 2. Soto d. 35. a. 2. Quod non sit Iuris natura, patet: nã ille verè cõsentit in hanc personam, neque aliã animo gerit, sed solum fallitur in accidentaria qualitate, sicut is qui putat esse nobilem, virginem, &c. Merito tamen Ecclesia tale impedimentum induxit in fauorem eius qui liber est: quia per tale matrimonium grauius deciperetur. Nam serua non potest liberè reddere debitum suo coniugi, cum sit obstricta obsequijs domini.

CAPVT IX.

De impedimento voti, &

Ordinis sacri.

DVBIVM I.

An votum dirimat matrimonium?

Notandum est: Votum aliud esse simplex, aliud sollempne. Solempne dicitur, quod nuncupatur in susceptione Ordinis sacri, vel in Religionis per Sedem Apostolicam approbatæ professione. Ita expresse habemus Capitulo Quod votum, de Voto in 6. Simplex autem est, omne aliud votum, quod non est sollempne.

Dico Primò: Votum simplex impedit quidẽ matrimonium contrahendum, cum sine graui peccato non possit contrahi; non tamen dirimit, si contrahatur: quod intellige secundum Iuris communis dispositionem. Nam ex priuilegio Summi Pontificis fieri potest, vt votum simplex emissum in aliqua Religione secundum certam formam, dirimat matrimonium; vt patet ex Constitut. Greg. XIII. quæ incipit, Ascendente Domino.

Dico Secundò: Votum sollempne in Religione approbata tacitè vel expresse emissum, dirimit matrimonium. Hæc propositio est fide tenenda.

Dixi: In Religione approbata: quia si quis profiteatur in Religione non approbata per Sedem Apostolicam, non erit impedimentum dirimens, vt in tertio ordine S. Francisci, vel S. Dominici: neque enim tale votum est propriè dictum sollempne; vt patet ex Capitulo Quod votum.

Dixi: Tacitè vel expresse emissum: quia vtroque modo fieri potest professio, etiam post Concilium Tridentinum; vt patet ex responsis Cardinalium. Expresse quidẽ fit, dum certa formula recitatur. Implicitè verò, si quis exacto anno professionis gesserit habitum professorum, & gerat se in officijs vt professum. Nunc

Probatur propositio Primò: Ex Concilij Concilium Chalcedonense can. 16. dicit virginem, quæ se Deo consecrauit, similiter & Monachum, non posse nuptialia iura contrahere: quod si hoc inuenti fuerint perpetrare, excommunicentur. Vbi indicat tales nuptias esse illicitas. Quod patet primò, quia dicit non posse eos nuptialia iura contrahere. Quibus verbis significatur non tantum hoc esse peccatum, nam de hoc nemo vnquam dubitauit, sed

Excipit casum

141 Impedimentum seruilis conditionis est solum iuris Ecclesiastici.

142 Votum aliud sollempne, aliud simplex.

143 Votum simplex non irritat matrimonium.

144 Solempne irritat.

145 Concilia.

Chalcedonense.

Si debitum reddat.

139 Affirma. cur.

Seruus contrahens cum libera, sic quatuor casibus liber.

Quid si liber in his casibus ignoret alterius seruitutem?

140 Seruus coniugatum dominum ne vendat in alienam prouinciã.

uit; sed nõ posse inter eos ius matrimonij conitare. Secundò, quia iubet eos excommunicari; nempe, quia in peccato manent donec separentur. Tertiò, quia Concilium Triburienfe can. 23. allegat hunc Canonem, vt probet non esse verum matrimonij, quod post votũ solemne contrahitur. Concilium Toletanũ IV. ante annos 930. can. 51. iubet Monachos, qui vxores acceperunt, reduci in monasterium, & pœnitentiã deputari. Concil. Turonicũ can. 16. iubet Monachũ, qui vxorem duxerit, etiam auxilio iudicis secularis ab ea separari. Idẽ sanxit Concil. Foroiulienfe de sacris Virginitibus. Denique Concilium Tridentinum sess. 24. can. 9. *Si quis dixerit Clericos in sacris Ordinibus cõstitutos, vel Regulares castitatem regulariter professos, posse validè matrimonium contrahere, contractumque validum esse, non obstante lege Ecclesiastica, vel voto; anathema sit.*

Triburienfe.

Toletanum IV.

Turonicam.

Foroiulienfe. Tridentinum.

146 Pontifices.

Siricius.

Innocentius I.

Gregor. I.

147 Patres. Cyprian.

Basilus.

Ambros.

Probatur Secundò; Ex Pontificibus. Siricius Papa epist. 1. c. 6. iubet Monachos & Virgines sacras, si matrimonium contraxerint, excommunicari, & perpetuò in carceribus pœnitentiã agere. Innocentius I. epist. 2. c. 12. dicit eam, quæ velum sacrum accepit, & postea nupsit, non posse admitti ad pœnitentiã, nisi separetur. Gregorius I. lib. 1. Epistolarum, epist. 40. dicit Monachos, qui vxores duxerunt, separandos esse à coniugibus, & ad monasteria reducendos. Posteriorum Pontificũ decreta vide in Tit. *Qui Clerici vel vouentes.* & Cap. *Memimus.* & Cap. *Innuate.* & Clementina *De cõsanguinitate & affinitate*, vbi excommunicantur Clerici, Monachi, & Monachæ nuptias contrahentes.

Probatur Tertiò: Ex Patribus. Cyprianus lib. 1. epist. 11. vocat matrimonium sacrarum virginũ, *incestam coniunctionẽ*; & vocat illas *adulteras Christi*. sentit ergo non esse matrimonium. Basilus lib. de Virginitate paulò post medium, dicit virginẽ sacram, quæ Deo virginitatem professã est, per nullam legem dici posse vxorem eius, cui se, deserto sponso Christo, libidine incitata coniunxit. Ambrosius lib. ad Virginem lapsam: *Quæ se spondit Christo, & sacrum velamen accepit, iam nupsit; & si voluerit habere communi lege coniugij, adulterium perpetrat.* Idem docent alij Patres.

DVBIVM II.

Vtrum votum solemne Castitatis hanc vim dirimendi matrimonij habeat Iure diuino, an dumtaxat Ecclesiastico?

148 Quidam adscribunt Iuri diuino.

Multi existimant habere Iure diuino. Diuus Thomas q. 55. a. 2. Bonauentura, Richardus, Durandus, Dom. Soto dist. 38. Fundamentum ipsorum est: Quia votum solemne est traditio sui in potestatem Christi, quam traditionem Christus per Ecclesiam acceptat. Quò fit, vt ille non amplius habeat sui corporis potestatem, sicut nec is qui se coniugi tradidit per matrimonium. Vnde inferunt Pontificem in solemnĩ voto non posse dispensare.

Verius est id esse ex Iure Ecclesiastico.

Sed longè verius est, votum solemne hanc vim habere ex sola Ecclesiæ constitutione. Est communis sententia Canonistarum teste Panormitano in Capitulum *Rursus*, Qui Clerici vel vouentes. Scoti dist. 36. & 38. Paludani dist. 38. qu. 1. art. 2. & qu. 4. Caictani 2. 2. quæst. 88. art. 7. & multorum hoc tempore.

149

Probatur Primò: Quia solemnitas voti sola

Ecclesiæ institutione inuenta est; vt ait Bonifacius VIII. Capitulo *Quod votum.* & Greg. XIII. in conflit. *Ascendente Domino*. Atqui solemnitas voti continentis in hoc cõsistit, quod homo se ita Deo consecret: & tradat per illud, vt nullo modo ad matrimonij statum sit habilis: ergo si solemnitas est ex sola Ecclesiæ constitutione, etiam vis dirimendi matrimonij, quæ est in illo voto, ex Ecclesiæ constitutione erit.

Probatur Secundò: Quia non idèò votum solemne dirimit, quòd fit traditio sui; vt ipsi volunt: nam etiam votũ simplex castitatis est traditio sui, præsertim dum accèptatur à Prælato: non enim est promissio de futuro, sed donatio de presenti, quæ hinc non differt à traditione. Promittere enim castitatem, est ex hoc tempore omne commercium carnale repudiare, suumque corpus Christo consecrare. Vnde ipsèdem verbis votum simplex fit, quibus solemne.

Probatur Tertiò: Quia votum solemne, quòd emittunt ordinandi, est etiam traditio sui; & tamè non dirimit Iure diuino matrimonium, vt ipsi fatentur, sed tantum Ecclesiastico: vnde concedunt Pontificem in eo posse dispensare: ergo fundamentum ipsorum destruitur: nempe votum solemne idèò iure diuino matrimonium dirimere, quòd fit traditio sui. Respondet Dom. Sotus Pontificè idèò posse dispensare in voto solemnĩ sacrorum Ordinum, quòd hoc votum non fit Iure diuino annexum Ordini sacro, sed solum Ecclesiæ præcepto: Votum autem solemne castitatis Regularium, fit iure diuino statui Regularium annexum. Sed hinc solum sequitur, Pontificem posse dispensare, vt aliquis sit Sacerdos, qui castitatem nõ voueat; non autem, vt possit esse Religiosus sine hoc voto: non autem sequitur, Pontificem non posse dispensare in voto istius hominis, quo Religiosus est, (etsi tunc Religiosus esse desinat) sicut potest dispensare in voto Sacerdotis. Si enim in hoc potest, cur non etiam in illo? cum vtrumque sit votũ solemne, vtrumque sit traditio sui, vtrumque ab Ecclesiã sit acceptatum.

Nec obstat Capit. *Cum ad monasterium*, de statu Monachorum, vbi dicitur, *Custodia castitatis adèò est annexa regula monachali, vt contra eam nec Summus Pontifex possit licentiã indulgere*: hoc enim intelligendum est de eo, qui manet Monachus, retinetq; monachalem statum. Fieri enim nequit, vt talis nõ teneatur ad castitatem. Mirum est Sotum hoc Capitulum pro se adducere, cum idem ibidem dicatur de abdicatione proprietatis: & tamen ipse sepe docet, Monachum si fiat Episcopus, vel è monasterio ob sua delicta expellatur, non teneri amplius seruari paupertatem. Vide illum lib. 10. de Iustitia, quæst. 5. art. 7.

Denique fieri potest Pontificis cõstitutione, vt etiam votum simplex matrimonium dirimat. Patet ex Conflit. Gregorij XIII. *Ascendente Domino*. Vnde sequitur etiam votum solemne ex eadẽ constitutione vim dirimendi matrimonij habere.

DVBIVM III.

Vtrum Ordo sacer sit impedimentũ dirimens?

Respondeo: Ordo sacer est impedimentum dirimens matrimonium, idque certa fide tenendum: nam expressè definitur in Concilio Trident, sess. 24. can. 9. Probatur ex decreto Callisti I.

Quid, & vnde solentur voti continentia.

150 Non ex eo dirimit, quòd fit traditio sui.

An Papa in voto solemnĩ Religiosis possit dispensare.

151

152 Dirimere, est de fide.

circa

circa annū Domini 320. habetur Can. Presbyteris, dist. 27. Presbyteris, inquit, Diaconibus, & Subdiaconibus, & Monachis concubinas habere, seu matrimonia contrahere, penitus interdicitur: contracta quoque matrimonia ab huiusmodi personis, disungi, & personas ad penitentiam redigi iuxta sacrorum Canonum definitionem indicimus. Et ex Concilio Toletano 2. can. 1. circa annum 534. Cavendum est his, scilicet Presbyteris, Diaconibus & Subdiaconibus, ne quando sue sponsionis immemores, ad terrenas nuptias ultra recurrant. Quod si forte fecerint, ut sacrilegij rei ab Ecclesia habeantur extranei. Hieron. lib. 1. contra Iovinianū: Certè confiteris non posse esse Episcopū, qui in Episcopatu liberos faciat. Alioquin si inuentus fuerit, non quasi vir tenebitur, sed quasi adulter damnabitur.

Hinc patet, iam inde ab initio Ecclesiæ hoc impedimentum fuisse; idque meritissimò: quia sacer Ordo requirit animum valde purum, cælestē, & quasi Angelicū; ob sublimitatem tanti ministerij; ut inter cæteros docet Chrysostomus tum alibi, tum lib. 3. de Sacerdotio. Matrimonium autē deprimit illum ad voluptates carnales & brutales, variisque sollicitudinibus, & terrenis cupiditatibus: quæ omnia maximè repugnant animi puritati & tranquillitati.

DVBIVM IV.

Vtrum Ordo sacer dirimat matrimonium ratione sui, an solum ratione voti solemnitis adiuncti?

Suppono continentiam annexam fuisse Ordini sacro iam inde ab exordio Ecclesiæ; ut patet ex epist. ad Titum c. 1. v. 8. Oportet Episcopum esse continentem, nempe ab vxorijis amplexibus, ut inquit Hieronymus in hunc locum. Et ex Concilio Carthag. II. can. 2. Omnibus placet ut Episcopi, Presbyteri, Diaconi, vel qui Sacramenta contrahant, pudicitia custodes etiam ab vxoribus se abstineant: ut quod Apostoli docuerunt, & ipsa seruauit antiquitas, nos quoque custodiamus. Idem in Ecclesia Græca per aliquot annorum centurias seruatum est, ut patet ex Hieronymo lib. contra Vigilantium, Quid, inquit, facient Orientis Ecclesia, quid Aegypti, & Sedis Apostolica? quæ aut virgines Clericos accipiunt, aut continent; aut si vxores habuerint mariti esse desistunt: quò ad vsum scilicet. Idem docet Epiphanius hæresi 59. & colligitur ex Concilio Nicæno can. 3. vbi prohibet Episcopo, Presbytero, & Diacono ne domi mulierem vllam habeant præter matrem, sororem, amitam. Vide plura apud Bellarminum & Gregorium à Valentia. His positis:

Respondeo: Ordinem sacrum esse impedimentum dirimens, non solum ratione voti annexi, sed etiam ratione sui; quatenus ipsi Ordini lex Ecclesiastica irritans annexa est. Probatur Primò: Ex Concilio Tridentino sess. 24. can. 9. vbi innuatur matrimonium à Clerico Ordinis sacri contractum esse inualidum ob legem Ecclesiasticam; scilicet quæ annexa est ipsi Ordini: à Monacho autem contractum esse inualidum propter votum. Vult igitur illud esse inualidum, etiam ob aliam causam, quàm ob votum; quia ipsi Ordini Ecclesiastica legem imposuit. Secundò: Si quis in ordinatione noller vouere, & accepto Ordine matrimonium contraheret, contractus esset irritus: ergo ipsi Ordini talis lex irritans annexa est. Tertio: Idem colligitur ex decreto Callisti I. & ex

alijs Canonibus; qui non faciunt mentionem voti, sed solum Ordinis.

DVBIVM V.

Vtrum hoc impedimentum sit Iuris diuini, an Ecclesiastici?

Quidam existimant esse Iuris diuini. Ita Ioannes Maior dist. 24. qu. 2. & Iudocus Clichtouæus lib. de Continentia sacerdotali, cap. 4. & sequentibus, & quidam alij.

Sed non videtur dubitandum, quin hoc impedimentum Iure dumtaxat Ecclesiastico sit introductum; ut communior sententia Doctorum habet. Probatur: Si esset Iuris diuini, id esset, vel ratione voti, vel ratione Ordinis.

Non ratione Ordinis: nam nusquam habemus diuinum præceptum, quo ordinati prohibeantur ducere vxores. Confirmatur: quia Ecclesia Romana iam à multis sæculis permisit Sacerdotibus Græcis vsum vxorum, quas ante Ordinem sacrum duxerant: ut patet Capitulo Cum olim, de Clerico coniugato. Concilium quoque Ancyranum c. 10. dicit Diaconos permissu Episcopi posse vxores ducere, etiam post ordinationem. Et Gregorius I. lib. 1. epist. 42. permittit Subdiaconis, ut vtantur vxoribus, quas iam antea duxerant: quamuis ibidem prohibeat eos in posterum ordinari, nisi continentiam voueant. Denique Concil. Trident. satis insinuat tantummodo lege Ecclesiastica tale matrimonium irritum esse.

Sed, neque ratione voti hoc impedimentum est Iuris diuini: quia votum Ordini sacro est annexum ex Ecclesiæ constitutione. Solemnitas quoque voti, quæ matrimonium dirimitur, Iure Ecclesiastico est introducta. Hinc sequitur Pontificem in hoc impedimento posse dispensare: quod sapissimè fecit.

CAPVT X.

De impedimento cognationis, affinitatis, & iustitiæ publicæ honestatis.

Notandum est: Cognationem esse triplicem: Carnalem, quæ consanguinitas dicitur: Spiritalem, quæ oritur ex Baptismo & Confirmatione: & Legalem, quæ oritur adoptione.

DVBIVM I.

Quid sit consanguinitas: & quomodo suis gradibus distinguatur?

Dico Primò: Consanguinitas, est propinquitas sanguinis personarum ab eodem stipite descendentium; vel earum, quarum altera descendit ab altera.

Dico Secundò: Consanguinitas distinguitur per lineas, & linea per gradus. Linea, est ordinata series personarum sanguine iunctarum: ut filius, pater, auus, proauus. Estque triplex: Ascendentium, Descendentium, & Collateralium. Ascendentium & Descendentium linea, dicitur linea recta; Collateralium transversa.

Ut autem intelligatur, quo gradu inter se distent secundum hæc lineas, notandæ sunt tres regulæ. Prima regula sit pro linea recta: Quot sunt

Personæ

153
Car debeat dirimeri.

154
si puer-
pio Eccl-
siæ conti-
nentia an-
nexa est
Ordini sa-
cro, etiam
apud Græ-
cos.

155
Ordo irri-
rat matri-
monium
non solum
ratione vo-
ti, sed etiã
ratione
sui.

156
Est Iuris
tantum Ec-
clesiasticus

157
Cognatio
triplex.

158
Quid con-
sanguini-
tas.

Quid linea
& quora-
plex.

Regula
linea
recta.